

Күлдөн Мұқанқызы

А 2016

2091₁₀

ӨМІР ІЗДЕРІ

Мұқан қызы Күлдән
01.04.1928 – 06.03.2015

№ 2016/2091 к

КҮЛДӘН МҰҚАНҚЫЗЫ

Өмір іздері

Алматы
Теларна
2015

0088000

ӘОЖ821.512.122 - 34

КБЖ84 (5Қаз)

К93

Құрастырып, баспаға дайындаған Мұқанова Бақыт
Нұрқашқызы.

К93 Күлдән Мұқанқызы. Өмір іздері. Естеліктер мен
өлеңдер. Алматы: Теларна. 2015. – 128 бет.

ISBN 978-601-80551-2-6

Еліміз тәуелсіздік алғаннан кейін халқымыз өзінің бұрынғы
рухани қайнарларына жаппай бет бұрды. Көптеген мешіттер салы-
нып, имандылықты насихаттау белең алды. Ескінің көзін көрген
қариялар жастарға жол көрсетіп, діни құндылықтарды үйренуге
шақырды. Солардың бірі – Күлдән Мұқанқызы еді.

Бұл кітапқа автордың имандылық туралы жазылған жырлары
топтастырылған. Кітаптың тілі жеңіл, көпшілік қауымға арналған.

ӘОЖ821.512.122

КБЖ84 (5Қаз)

ISBN 978-601-80551-2-6

© Күлдән Мұқанқызы, 2015

АЛҒЫ СӨЗ

*Жаман да болса жазып қалдыр.
Әбу Насыр Әл-Фараби*

*Әлемнің жарығын
Сыйладың сен маған,
Даланың әр гүлін
Жинадың сен маған.
Ғафу Қайырбеков*

Аса қамқор, күдіретті күшті Аллаһтың атымен бастаймын.

Ана! Осы үш әріптен тұратын сөздің астарында ұшан-теңіз ой жатыр. Ана – қасиетті де киелі есім.

Ана – өмірге келген әрбір адам баласы үшін ең жақын, ең ыстық, мағыналы да қастерлі сөз. Ана дегенде толқымайтын жүрек, толғанбайтын жан жоқ. Адам баласы алғаш рет дүние есігін ашқанда ананың ақ сүтімен бойына нәр алады, ананың құшағына еніп мейіріміне бөленеді. Адамның аузынан шығатын ең алғашқы сөзі – ана. Алдыға қойған мақсатыңа жетуің үшін ана жанын қиюға да дайын. Ана баласының жақсы азамат, өмірде өз орнын таба білуіне бар күшін салып, тер төгеді. Ананың махаббатына, күдіретіне тамсанбаған, жазбаған жазушы,

жырламаған ақын жоқ. Баласы үшін отқа да күйіп, суға да түсетін абзал жан. Ана бір қолымен бесік тербетсе, екінші қолымен әлемді тербетеді. Дүниенің нұры, өмірдің гүлі; қызықтың қызығы ананың қолында. «Жұмақ ананың аяғының астында» дейді.

Кезінде Пайғамбарымыз Мұхаммедке (с.ғ.с.) біреу келіп: «Жақсылықты бірінші кімге жасауым керек?»- деп сұрағанда, – алдымен анаға, тағы да анаға және анаға», -деген екен.

Ана жайлы ойыңды айтып бітіру мүмкін емес. Әркімнің өз анасына деген махаббаты шексіз... Мен де анамның маған сыйлаған өмірі үшін шексіз алғысымды айта отырып, өз ойымды аз да болса жеткізіп жазғым келеді.

*Айналайын анашым,
Әлпештеген баласын,
Еміп өскен бөбекпін
Анашымның мамасын.*

Анам Күлдән, әкесі – Сақари ұлы Мұқан, шешесі – Сәрсенбек қызы Сақыпжамал, 1928 жылы қараша айында Семей облысы, Ақсуат өңіріндегі Құлжабас деген жерде дүниеге келген.

Анадан да әкеден де жалғыз перзент. Анасы Сақыпжамал қария Мәмбетқұл (Қыржыдан)

тараған қыз, 85 жасында дүниеден озды, Аякөз қаласында жерленген.

Әкесі Мәмбетқұлдан (Қыржыдан) тараған Жандос, Жандостан – Досқана, Досқанадан – Әулие Ырғызбай, Өтебай. Өтебайдан тараған – Азамат. Азаматтың зираты – Кіндікті өзенінің бойында Кенжалы деген бидің зиратының қасында 4 құлақты үлкен зират. Өзінің сұрауы бойынша сол жерде жерленген. Азаматтан Үкіжан туады. Үкіжаннан Сақари, Сақаридан – Мұқан; Мұқаннан – Күлдән анам. Әкесінің әкесі бай, өте әлді болған дейді.

Мұқан ата Ұлы Отан соғысына қатысып, жараланып елге бір аяғымен оралған. Алпысты алқымдаған шағында өмірден өтті. Сол Ақсуат өңірінде жерленген.

Анам ел арасында болған алай-дүлей ашаршылықты бастан өткізіп, одан бүкіл елге келген қасірет Ұлы Отан соғысы басталған уақытта небәрі желпілдеп енді ғана өсіп келе жатқан он төрт-он бес жастағы қыз еді, кезінде трудовая армия деп атаған – елдегі бас көтеретін ер-азаматтармен қатар жүріп Монғолия елінен Қазақстанға – Ноғайсібір (Новосибирск) арқылы отар-отар мал айдап келген. Одан әрі Рудник қаласында шахтада жұмыс істеп, кейінде атақты Түркісіб-темір жолын салуда зор еңбек сіңірген.

Соғыс біткен соң әлсіреп, есеңгіреген елді қалпына келтіру жұмысына белсене араласып, аянбай еңбек етті. Еңбектері бағаланып «Еңбек озаттары» тақтасында суреті ілініп, мақтау қағаздарымен алғыстармен марапатталды. Ашаршылықты, соғысты, жетім-жесірлікті, өмірдің қилы-қилы қиын сәттерін, ащысын, ауыр тауқыметтерді көп көрді. Өмірінде үш ұл, төрт қыз – барлығы жеті құрсақ көтерді, бір ұл баласы жасқа толмай шетінеп кетті. Тағы да өкінішке орай, үлкен азамат болған екі ұлы мен бір қызы өмірден ерте озды.

Алматы шаһарында тұрғанына 30 жылдан астам уақыт болды. Жаратқанның мейірімімен 1990 жылы сәждеге басын қойды. Мұсылманның бес парызының бірі – қасиетті Мекке-Мәдинаға қажылыққа бару 2005 жылы бұйырды, қажы – апа атанды.

Жүрген жерінде ислам дінін насихаттап, жақсы мағыналы тәрбиелік сөздерін, уағыздарын айтып отыратын. Әсіресе, жастарға деген ықыласы зор болды, олар елдің болашағы, еліміздің жеріміздің иелері солар деп отыратын.

Ел жұртына, жиналған қауымға батасын жаудыратын, сөз шешендігіне халқы ризашылығын білдіріп алғыстарын айтатын.

Үнемі үлкен қажылар, қари қажылармен, имамдармен араласып, дәмдес болды.

Ұлы Отан соғысының еңбек ардагері деп бірнеше мәрте медальдармен, ел басының мақтау қағаздарымен және көп балалы Ана ретінде бірінші, екінші дәрежедегі ана медальдарымен марапатталды.

Бірнеше рет жазған өлеңдері кітап болып жарыққа шықты. Сонымен қатар, Қазақстан, Хабар, Асыл арна телеарналары бағдарламаларына шақырылып түрлі тақырыптарда сұқбаттар берді.

Бүгінгі күні өмірге әкелген ұрапақтарының барлығы үйлі-баранды, қоғамның белсенді азаматтары.

Өмір заңдылығы, ештеңе де мәңгілік емес дегендей, анамыз 2015 жылдың алтыншы наурыз – қасиетті жұма күні ақырғы демі бітіп, жер ананың құшағына енді, мәңгілік мекенінен орын алды.

*Жетелеп ұшты-ау алға арман,
Кеудемде сағыныш күй алған.
Өмір бар жерде өлім бар,
Анам да кетті-ау бұл жалғаннан.*

Қайран анам, жаның жәннатта, топырағың жеңіл болсын.

Жатқан жерің жарық болсын. Аллаһым ақырет бақытын бұйырта көрсін!

Мұқанова Бақыт Нұрқашқызы.

ҰРПАҚ ТАРАТУ

Сақариұлы Мұқан – Мұқан қызы Күлдәннан тараған ұрпақтар:

Рысалды 04.04.1950 ж.

Мұхаметкәрім ұлы
Мұрат 28.09.1970ж.

Мұхаметкәрім қызы
Гүлмира 01.06.1972ж.

Мұраттан:

- Алуа 10.01.1997ж.
- Ұлболсын 30.06.1999ж.
- Аниса 20.02.2012ж.
- Еламан 14.01.2014ж.

Гүлмираднан:

- Жанар 18.07.1991ж.
- Мирас 19.06.2002ж.

Серік 05.05.1952 – 28.07.1998

Серік қызы
Гүлжазира
20.12.1974ж.

Серік ұлы
Айдарғазы
27.08.1976ж.

Гүлжазирадан

- Айнур 18.01.1999ж.

Айдарғазыдан

- Назерке 28.11.2008ж.
- Аялуым 08.08.2011ж.

Серік ұлы
Қазбек 22.11.1982ж.

Серік қызы
Жансая 12.02.1984ж.

Қазбектен:
- Дінмұхамбет
06.01.2005ж.
- Даулетхан
25.11.2008ж
- Дильназ 07.03.2014ж.

Жансаядан:
- Адильхан
18.07.2005ж
- Алуа
11.06.2010ж

Серік қызы
Мөлдір 24.04.1985ж

Серік ұлы
Әміре 06.08.1989ж.

Бақыт 05.06.1955ж.

Шопан ұлы
Айдын 27.08.1980ж.

Шопан ұлы
Саят 17.06.1983ж.

Айдыннан:

Саяттан:

- Асқар 27.03.2008ж.
- Серік 05.03.2010ж.

- Калима 20.06.2013ж.

Серікқазы 21.05.1961 – 20.01.1995

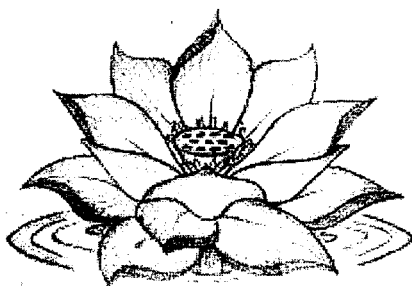
Серікқазы қызы
Ақшағала 20.01.1988ж.

Серікқазы қызы
Арай 06.08.1989ж.

Ақшағаладан:
- Әлима 08.07.2010ж.

Арайдан:
- Іңкәр 16.03. 2010ж.
- Сұңқар 17.02.2012ж.

Асыл ана жолымен

Аллаһқа мадақ

*Күллі мадақ пен мақтау
барша ғаламды жаратқан
Аллаһ Тағалаға тән!*

«Аллаһтан басқа Тәңір жоқ,
Мұхаммед – оның елшісі».
Құлыңның иман, сабыр тек –
Өзіңнен күтер еншісі.

Құранды ілдім төріме,
Қорғаным қылып сүресін.
Сынақты сәттің бәрінде
Сақтаушым, Аллаһ, бір өзің!

Қамқор боп, мың сан пәледен,
Пенденді талай қақтың да:
Жаратқан ием және мен
Оңаша қалған шақ куә.

Жалғызсың! Сенің жоқ теңің!
Серіксіз. Мұңсыз һәм Мықты!
Бағынған сонау көкте Күн –
Бар мақтау саған лайықты!

Жанда жоқ сендік мейірім –
Тіл жетпес ғажап Құдірет...

Түссінші бір рет рахымың,
Ағаттық етсем мың рет.

Қиын да қыстау кезімнің
Сенері – жалғыз сен ғана!
Махаббат деген сезімнің
Ең ғаламаты – Аллаға!

Тағдырға жалғыз Иесің –
Тамыры сендік Жазуда!
Сен менің жүрегімдесің,
Мен – Сенің Алақаныңда!

Жанаргүл Қадірова

Мұхаммед – Алланың елшісі

Жазалайтын кәпірді мәңгі отымен,
Қуантатын мүминді жәннатымен,
Жаратқанға сыйынып құзыры кең,
Бастадым Рахман, Рахим Аллаһ атымен!!!

Әлемдердің Раббысы Рахман Аллаһ,
Жалғыз сөзі лайық мақтағанға.
Сәлем менен салауат – Расулуллаһ,
Саллаллаһу ғалейһи уә сәлләмға!

Бізге сынақ еткен соң фәниді Аллаһ,
Адамзаттың бақыты – ар-иманда.
Өмір мәні – жүрекпен сеніп тұрып,
Тілмен айтқан қуәлік кәлиманда.

«Лә иләһә илләллаһ» - тоқ етері,
Мұның мәнін ұққанға не жетеді?
Бұл – құлшылық жасауға лайықты,
Алладан басқа Тәңір жоқ екені.

Сені Хаққа осы сөз сыйлы етеді,
Барлық жалған тәңірді күйретеді.
Ал «Мухаммед расулуһу» - құлшылықты
Қалай жасау керегін үйретеді.

Пайғамбарша орындап парызыңды,
Қайтаруға асық бол қарызыңды.
Адамзаттың Мұхаммед – асыл тәжі,
Сондықтан да әлемге нағыз үлгі.

Қияметте батыстан шығар күнді,
Ұмытпастан ұлықта Раббыңды.
Тура жолды көрсету үшін Расул
Өзін өзі тірі жүрген Құран қылды.

Мұхаммедше адал боп аманатқа,
Мінезіңмен үлгі бол жамағатқа.
Мейіріміне Аллаһтың бөленесің,
Қарыныңды тойдырсаң қанағатқа.

Мұхаммедше көмек бер өтінгенге,
Мұхаммедше желек бол жетімдерге.
Саған тиер сауапты әр амалы,
Ертең өсіп сол жетім жетілгенде.

Мұхаммедше сабыр ет жоқшылыққа,
Мұхаммедше шүкір ет тоқшылықта.
О дүниенің ойлай бер от азабын,
Бұл өмірде төзбесең от, суыққа.

Мұхаммедше жұмсақ бол жұбайыңа,
Мұхаммедше жалбарын Құдайыңа.

Сонда ғана жәннатта қауышасың,
Аллаһтың мінсіз, кемел шырайына.

Махаббатта адаспай ақылымнан,
Иә, Раббым, қалмайын Расулыңнан.
Қаһарыңнан қаншалық қорықсам да,
Үміт етем соншалық Рахымыңнан.

Бағытталып Аллаға бар игіміз,
Үлгі етеміз әр істе Нәбиді біз.
Қияметтің күнінде «үмбетім» деп,
Шапағатшы болса екен хабибіміз!!!

Имашев Балғынбек

Саған болсын бар жақсылық

Жұпарың жүрегімді қозғап кетті,
Қыс тірлік қапелімде жаз боп кетті.
Шапағатың шертті ме саз боп шекті,
Я, Мұхаммед, саған болсын бар жақсылық.

Парасат, сұлу келбет, сенде қандай,
Кәусарыңа жете алмай, шөл де қанбай.
Ұшайын, дүние деген шерде қалмай,
Я, Мұхаммед, саған болсын бар жақсылық.

Періштелер айналған құжырыңда,
Мединеңе жете алмай қызығам да.
Алматының батады сызы жанға,
Я, Мұхаммед, саған болсын бар жақсылық.

Гүлнар Шамшиева

**Қазақ халқының Мұхаммед (с.ғ.с.)
пайғамбар жайлы жыр жолдары**

Рахымды Ием пайғамбарды жіберді,
Кісі ізгісі, ел сарасы жігерлі.
Түнек түнде шамы болды халықтың,
Саған, жұртқа нұрын шашты ол жарықтың.

Ол құдайдың елшісі, ерім, білгейсің,
Сен, содан соң, тура жолға кіргенсің!
Елге деген рахымы ол құдайдың,
Қылығы қош, құлқы түзу, шырайлы.

Жібек мінез, ақылды, әппақ пейілді,
Жаны жомарт, қолы ашық, мейірлі.
Қара жерде, жасыл көкте әзіз-ді,
Оған құрмет берді тәңір жаны ізгі.

Бастаулардың басы еді, оңдысы,
Болды кейін, пайғамбардың соңғысы!

Жүсіп Баласағұн

Пайғамбарға шапағат

Шапағат қылсын Пайғамбар,
Сол кісіге үмбетпіз.
Бір құдайдың құлымыз,
Құдай бір болар күніміз.
Пайғамбар сонда дерғаһы,
Таразыға тартылар,
Күнәміздің көп азы.
Айналар оңға ісіміз,
Айдаса сират көпірге.
Шапағат етіп Пайғамбар,
Болмасын тоқтау жолымыз.
Ғибрат етіп жақсылар,
Жәннатқа әбден кірген соң.
Шапағат етсе Пайғамбар,
Жәннатқа неғып кірмейміз.

Бабалар сөзі

Жұмадан қалма

Ақіретіңді ойласаң жұмадан қалма,
Қасиетін айт жұманың сұраған жанға.
Қу дүниеге құл болып кетуден сені
Құлшылық қана құтқарар мына жалғанда.

Үмітің болса, жұмақтан жұмадан қалма,
Өткінші өмір өйткені сынақ адамға.
Намазың қорған болады ең алдыменен,
Нәңкір мен Мүңкір қабірде сұрақ аларда.

Қиямет күні сөз таппай тұралағанда,
Рахым күтсең Алладан жұмадан қалма.
Ертегі емес, ешқандай ертеңің үшін,
Тура жол көрсетіп тұр ғой Құран адамға.

Өлгенге емес, арналған тірі адамдарға,
Құранға күмән келтіріп, күнаға барма.
Алла алдында бәрі де жауап береді,
Бай мен кедей де, надан мен ғұламалар да.

Жан қиналғанда су таппай сұрап аларға,
Тозақтың қорықсаң отынан жұмадан қалма.
Тіршілігіңді өткізсең құлшылықпенен,
Жұмақтың нағыз төріне шығарды Алла!

Өмір мен өлім алмасқан мына заманда,
Өлместің тапқан дәрісін бір адам бар ма?
Бес уақыт намазыңның қайнар бұлағы,
Жұмадан қалма, бауырлар жұмадан қалма!

Жұматай Оспанұлы

Бақыт

Бақытты шақ – балалық кезім екен,
Өмір деген – мұңдарға төзу ме екен?
Жүрегіңе иманды ұялатып,
Бақыт деген – бір Хақты сезу екен.

Алланы сүй, саған сый қайтарады,
Сонда ғана көңілің жай табады.
Көркем мінез танытсаң – бақыттысың,
Өмірің де гүл болып жайқалады.

Иманыңмен түсірсең санаға шам,
Байқалады нығметтер арада сан.
Адамзатты сүйе біл жүрегіңмен,
Бақытыңды егер шын бағаласаң.

Тұнық сақта жүректің бұлағын сен,
Басқа тебу бақытты – күнә, білсең.
Жаратқанның нәсібі бұйырады,
Желкенінді Аллаға бұра білсең.

Адамзатқа ойланар уақыт бүгін,
Екі дүние бақытын татыпты кім?
«Тәуба» деген адамдар шын бақытты,
Мұсылманның әр күні – бақытты күн!

Саят Қамшыгер

Ақсуат

Туған жерім – шалғайдағы Ақсуат.
Асау өзен, аққан талай ақ бұлақ.
Не деп кінә тасқа дағы өзгелер,
Өзім үшін әлемдегі бақ, шуақ.

Туған жерім – шалғайдағы Ақсуат.
Асау өзен, аққан талай ақ бұлақ.
Қызыл-жасыл гүлге оранған сай-сала,
Жұпар иісті жайқалатын жас құрақ.

Онда дала, онда асқар тау да бар,
Келген қонақ, көрген көз аңғарар.
Арулары қырдан қызыл гүл терсе,
Азаматтар құз, қиядан аң қарар.

Күні өзгеден Ақсуаттың жарық тым,
Күә болар көзбен көрсе барып кім.
Ақын сонда, әнші, күйші дәл сонда,
Ол ордасы – той мен думан сауықтың.

Құнанбайдай қол басшысы қазақтың,
Бұл өлкені деген екен: «Ғажап тым».
Туын тігіп, қолын жиған бұл жерде,
Туғанынша қалмақтардан азат күн.

Нұрбек Сейілхан

Ажал – Ақырет қақпасы

Тіршілкте толған сиқыр көз алдың,
Тану қиын ібіліс кім,

Тажал кім.

Тән – мақұлық,

нәпсі – бейне бақташы,

Шайтан – оттың,

иман – Хақтың жақтасы.

Жауыздығын жақсылық деп жеткізер
Әзәзілдің арбауынан сақташы!

Ажал келсе адам түгіл жоқ болар
Асқақтаған Алатаудың ақ басы.

Дүние түгел өртенсе де Тәңірдің
Жанбайды екен сақтаған бір мақтасы.

Сиялары кеуіп қалған жазмыштың
Өзгермейді Лаухул-Махфуз тақтасы.

Ажал, ажал – өмірімнің нүктесі,

Ажал, ажал – Ақыреттің қақпасы.

Бірақ пенде пайымдамас мән-жайды,
Өмір,

өлім арасын не жалғайды?!

Жарқ-жүрқ етіп қызыл-жасыл дүние

Аз күн қонақ адамзатты алдайды.

Сынақ күннің сырын ұқпас пенде көп,
Құмарланған қызығына қанбайды.
Жаһаннамнан қорыққанға жан қайғы.
Жан сәулесін Жаратқанға арнайды.
Тау мен тасқа соқса дағы маңдайды
Тәңір жібі – тура жолды таңдайды.
Қанағатсыз қарынбайға мал қайғы,
Хақтың сөзін қаперіне алмайды,
Бал-шекермен жібіткен соң таңдайды
Ақыреттің келеріне нанбайды.
Тағдырына иман айтпас қас надан
Жаны күйсе Тәңірісін қарғайды.

Дәл осындай түсінікпен дүмбілез
Күн кешеді.
Адамға тән бұл мінез.
Тәңір Өзі көз-құлағын ашпаса,
Ғұмыр кешу мүмкін емес басқаша.

Нұртай Ерназар

Туыстарға

Ей, ағайын, не жетпейді,
Ойландаршы біздерге,
Қараңдаршы, ата-бабам
Салып кеткен іздерге.
Болмашы бір сөздер үшін
Көріспейсің, келмейсің.
Жер бетіне қонақпыз ғой,
Неге бір мән бермейсің.
Тағдыр саған өлшеп берген
Аз мерзімді ұқсатып,
Тіршілікте өтейік те,
Жақсылықпен ұштасып.
Бір-біріңе туыс болып,
Аға болып, бас болып,
Жүрсендерші, не табасың,
Отырғанда қас болып.
Айтыңдаршы не жетпейді,
Мынау жақсы заманда,
Осы уақыт келіспейтін,
Көріспейтін, заман ба?
Әсіресе ұлғайғанда,
Туыс керек адамға,
Туыс болып, өтейік те,
Бұл өмірден әманда.

Мелия Божанов

Жаны жайсаң жан еді

Аса қамқор, күдіреті күшті Аллаһтың атымен бастаймын. Аллаһтың рахымы болсын анамызға!

Күлдән апа біздің орталық мешіттің ең бір салиқалы, өнегелі жамағаттарының бірі болатын. Әр жұма намазынан қалмайтын. 2002-2013 жылдары мен мешіттің бас имамы болған кездерде апамның бір ерекше жақсы қасиеттерінің бірі жұма намазының алдында міндетті түрде менің бөлмеме келіп, сөйлесіп, жазған өлеңдерін, діни өлеңдерін көрсететін. Жұма намазы біткен соң бас Муфтиге кіретін, сөйлесетін.

Бүкіл мешіттің жамағаттары, мешіт қызметкерлері, имамдар апамызды жақсы көретін.

«Ай, балалар, қалайсындар?»- деп бәрімізді еркелетіп, күнім-жаным, құлыным дейтін.

Апамыз сондай жылы, жақсы сөздерімен есімізде қалды.

Жұма намазында немесе айт намаздарында бір топ апаларымыз мешітке келіп отырып, дұғаларын жасап, жастарға уағыздарын айтып, баталарын беретін.

Баталарын бергенде өздерін ғана ойламай, халқына, ел-жұртына, елбасымызға – деп бата

беретін.

Сол кісілердің тілектері қабыл болып, Иншаллаһ, Қазақстанымыз тәуелсіз ел болды, дінімізге бостандық берілді.

Тағдырдың ісі, мәңгілік ешкім қалмайды, апамыздың жақсы іс-амалдары, тілектері қабыл бола берсін!

Аллаһ Тағалам апамызға жәннәтті нәсіп етсін!

*Алматы қаласындағы Байкен мешітінің
Бас Иمامы Құлмұханбет қажы*

Біздің жазушы апамыз

Мен Күлдән апайды Жаратқанның үйі – орталық мешітте кездестіріп таныстым, намазхандас болып кеттім. Ол кісінің маған ұнаған жері турашылдығы, діндарлығы, үлгі алатын ұлағатты сөздері дінімізді бұдан да жақсартуға ат салысып, уағыздарын айтып, жастарымыздың дінге бет бұрып, намаз оқығандарын көріп қатты қуанатын. Өзінің жазған діни өлеңдерін оқып беріп, тарататын. Сөздерін, берген баталарын жамағат сүйсініп тыңдап, риза болатын. «Біздің жазушы апамыз» - деп мақтан тұтатын.

Апам екеуміз жақсы араласып, апалы-сіңілідей болып кеттік. Өз өмірі туралы, көрген қиындық, бейнеттерін айтып отыратын. «Бір қызым дәрігер, сол қызымнан көп үміт күтемін, өзі дінге де жақын. Ауырғанымда, керек уақытта үнемі қасымнан табылады», – дейтін.

Мен өз басым осындай жаны жайсаң, сөзге шешен, діндар адамды кездестіргеніме қуанамын.

2015 жылдың ораза айы кезінде Аллаһтың бұйыртуымен тағы да қасиетті жер – Меккеге барып жаратқанға мінәжат етіп, қызы Бақыттың сұрауы бойынша Күлдән апа үшін тағы да қажылық өтедім. Үлкен құран хатымға қатысып

дұға жасалды.

Күлдән апаның аруағы риза болсын!

Бұл өмірден өткенше иманы жолдас, дұғасы аузында болды. Кез-келген әрбір анаға осындай анасын күте білген қыз тілеймін. Апаларын күткен немересіне де, келінге де ризамын.

Өмірден өткенде де арулап, жөн жоралғысымен шығарып салынып жер ананың құшағына тапсырылды.

Аллаһ Тағала жатқан жерінің топырағын жеңіл, қабірін жарық қылсын. Жаннатты бұйыртсын.

Аллаһтың нұрына бөленсін!

Әумин.

Балапан қажы

Батагөй апа

Мұқан қызы Күлдәнмен 1989 жылы орталық мешітте таныстық. 1990 жылдардан бастап қатты араласып кеттік, жұбымыз жазылмады, жұма сайын бірге болдық. Сол кездерде арамызда біраз апалар бар болатын: Биғайша, Мәнұра, Күлпаш т.б. намазхандар. Бір-біріміздің үйімізге барып отырып әңгімелесетінбіз. Ол уақытта діни кітаптар болмағандықтан елден естіген хадистерді, уағыздар, діни жаңалықтарды қағазға жазып алып, жиналғанда ортаға салып пікір алысатынбыз. Күлдән тәтем үнемі айтушы еді: «Басқа әңгіменің керегі жоқ, айтпаңдар. Тек хадистерді оқыңдар солар бізге пайдалы» -дейтін. 1994 жылы ұлы ғалым, діндар, үлкен ақсақал Ғалифа Алтай қажы келді. «Иман шарт» деген кітабы шықты. Содан барып көзіміз ашылды. Он шақты сүрелерді үйреніп, жаттап алып, намаз оқитын болдық. Ислам мемлекеттерінде, соның ішінде Орта Азия елдерінде де әйел қауымына мешітке бару рұқсат етілмегендіктен сол кездегі Бас муфти Ратбек қажы Ташкенттегі муфтияттан рұқсат алып, Қазақстан әйелдері емін-еркін мешітке келіп намаз оқып үйреніп мінәжат жасауына, уағыз тыңдау мүмкіндігіне ие болды. Ратбек қажы да үнемі «қатындар (сөзі солай

болатын) мен сендерді сұрап алдым, сондықтан құлақтарыңды түріп уағызды жақсылап тыңдаңдар, жаттап алыңдар» - деп ақылын айтатын.

Мешітке уағыз тыңдау үшін қалмай үнемі барып жүрдік, қалмауға тырыстық. Мешітке келіп, намаз оқып жүрген жастарды көріп қуанып, оларға шын ниетпен батасын төгіп беріп, дұрыс жүріңдер деп аналық сөздерін айтатын. Кейбір апалар да болды, жастарға ұрсып, айғайлап: «неге орамалдарың жоқ, нәски кимейсіңдер» дейтін. Сондай сәттерде Күлдән тәтем жәйлап: «әлі мұның бәрі орнына келеді, жөнделеді, жастарға ренжімеңдер, осы келіп жүрген қадамдары құтты болсын, нұрдан болсын, осының өзі қандай қуаныш», деп басу айтатын.

Жұма намазынан кейін жамағаттар, жастар жүгіріп келіп уағзын естіп, батасын алып кететін. Келмей қалған кезде «бата беретін апа қайда?» деп іздеп жүретін. Сол қасиетін ел жақсы көретін. Күлдән тәтемнің көргенділігі, ұлағаттылығы, өжеттігі сөзге шешендігі маған қатты ұнайтын. Ешқайсымыз ол кісідей сойлей алмаймыз. Кейде: «Тәте, сіз данышпансыз, әулиесіз» деп қалжыңдайтынмын. Бұл менің жан дүниемнен жарып шыққан шын сөздер. Ол кісі батыр ана, жазушы, дана қария еді.

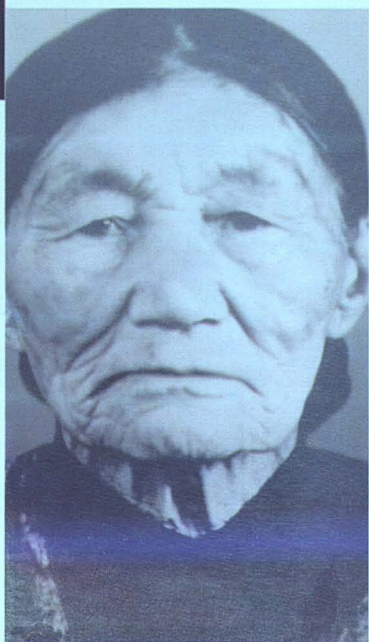

Анамның соңғы суреті

Әкесі
Сақариұлы Мұқан

Анасы
Сәрсенбекқызы
Сақыпжамал

1961 ж.

Анамның
балаларымен
түскен кезі

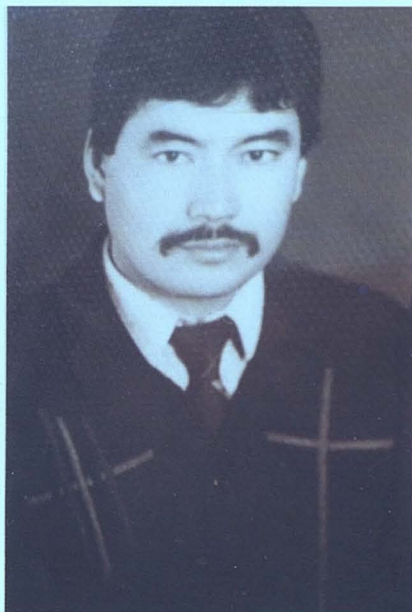

Күз айы. 1991 ж.

**Қызы Рышалды.
04.04.1950 ж.**

**Ұлы Серік.
05.05.1952 –
28.07.1998 ж.**

**ҚЫЗЫ БАҚЫТ.
05.06.1955 ж.**

**Ұлы Серікқазы.
21.05.1961 –
20.01.1995 ж.**

**Қызы Бірліккүл.
19.12.1963 –
20.01.2010 ж.**

Қызы Бақыткүл. 13.10.1967 ж.

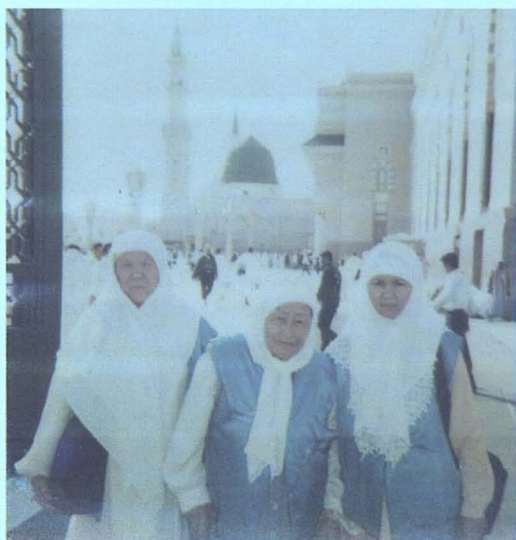
Мекке-Мәдинаға ұшар алдында. 2005 ж.

**Өмірдің кейбір
кездері**

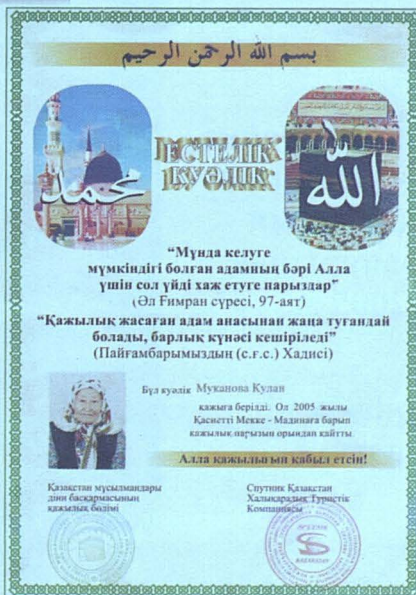
**Анам Мекке
– Мадинаға
қажылық
сапарында
2005 ж.**

Қазақстан қажылары кітабынан

Қажылық сертификаты

**Алматы қаласындағы Орталық мешіт
имамдарымен бірге**

**Алматыдағы Орталық мешіттің ашылу
күні. 05.07.1999 ж.**

Бірге жүрген намазхан құрбылары

Алматы қаласы Орталық мешітінің қари қажылары

**Байкен мешітінің
Бас имамы
Құлмұханбет
қажы**

**Тастақ мешітінің
наиб имамы
Нұрболат қажы**

Балапан қажы

Әлия апа

Өз басым қатты құрметтейтінмін. Жазған кітаптарының бәрін оқыдық, ойлары төгіліп тұрған маржандай. Кеңпейілдігі қандай! Әлі есімде, он шақты адам үйіне бардық. Келсек бір қазан ет асылған, бір қазан палау, бауырсақ шелпек пісірілген. Мұнша тамақты қалай тауысар екенбіз деп жатырмыз. Сонда тәтем: «Ой, сендердің жастарыңда бір қойдың етін тұтас жейтінмін. Соғыс кезінде Моңғолия елінен Қазақстанға қой айдап келдік. Түнде қой сойып дайындаймыз, ертеңінде аттың үстінде отырып күні бойы қойнымызға салған сол етті жеп бітіретінмін», - деп өткен өміріне сапар шегетін. Көңілі қандай кең болса, дастарханы да сондай мол берекелі еді.

Тәтем туған апамдай болып кетті. Жұма күні қайтыс болды. Күлдән тәтем бұл өмірден өтетін жұма күні таңға жақын түс көрдім. Түсімде әппақ, сондай мейірлі маған ризашылығын білдіріп, батасын беріп жатыр. Бала-шағаңның қызын көр деп анық айтты. Оянсам таңғы сағат төрт мөлшері екен. Бұл неліктен деп ойладым. Алдында екі-үш күн бұрын үйіне барғанмын, көп отырып әңгімелестік. Жазып апарған дұғаларды қарап отырған немересі Саятқа беріп: «Әжеңе дем салып отыр», - дедім. Тәтемнің бетінен, қолынын қайта-қайта сүйдім. Денесі сондай таза, жылы, жас баланың денесіндей,

ондай денені бұзылмаған деп айтады ғой (жалпы өмірінде денесіне пышақ тиіп ота жасалмаған). «Не болды сонша мені сүйіп, жалап?!», - деп қалжыңдады. Тәтем бұл дүниеден қайтқан соң түсіндім, бұл менің ол кісіні ақырғы рет көргенім және қоштасқаным болыпты. Түсіме кіргені ойымыздың жүрегіміздің, жан дүниеміздің жақындығы болар.

Тәтемнің жаны жәннатқа барсын, иманы жолдас болсын. Артында қалған бала-шағасы аман боп, тілеген тілектері қабыл болсын, жүректеріне имандылықтың нұры шашылсын!

Жақсы жөнелтілді, жиналған жұрт апалар риза болды. Бәрі үлкен ұйымшылдықпен өтті. Аллаһтың нұры жаусын!

Әлия Жорабекқызы

Ұрпағы үлгі тұтар асыл ана

Біздер мұсылман болғаннан кейін бұл өмірге қонақ екенімізге сезінуіміз керек, біздер бұл дүниеге мәңгілік емес екенімізді білуіміз керек. Әрбір тірі жан өлімнің дәмін тату ақиқат. Бұл туралы Құранда бірнеше аяттар келтірілген

Арамыздан өткен Мұқан қызы Күлдән апамыз Маш Аллах, намазы берік, қажылығын жасаған, парасатты үлгілі ана болған. Өзінен кейінгі ұрпақтарына шарифаттың шеңберінде ақыл айтып отыратын, жазған кітаптарын еңбектерін оқыдық, алатын жерлері өте көп. Аллах разы болсын. Аллах тағала бұл дүниеде жазған еңбектерін қайырлы етсін. Қайта тірілер уақытында Аллаһым, өзінің сүйген құлдарыңмен, жәннаттан сусындаған құлдарыңның қатарында тірілтуді нәсіп ет. Аллаһым бұл өмірде дәрежесін көтергендей, қияметте де дәрежесін сондай көтеріп, Пайғамбарымыздың туының астында Пайғамбарымыздың шапағатына бөленіп, Аллаһым, бір өзіңнің рахымыңмен Фердаус жәннатына кіретін сүйікті құлдарыңның қасында етсін. Жаратқаным жанын жәннат қылып, қабірін нұрландырсын. Әмин!

Нұрболат қажы

Әулие Ырғызбай ата туралы

*Әулие Досқана ұлы Ырғызбайдың
Атағы Мәмбетқұлға болған айбын.*

*Әлі күнге ұрпағын жебеп жүрген
Аталар әруағынан айналайын!*

Атамыздың аталары Досқанадан туған атақты
Ырғызбай Әулие мен аталас болғандықтан сол
Әулие ата туралы бір сөз.

Ырғызбай Досқана ұлы 1787 жылы туып, 1850 жылы қайтыс болды. Ел аузындағы аңызға қарағанда жұрт көзі тірісінде емші ғана емес, әулие ретінде бағалаған екен. Ауырған адамдарды тамырын ұстап, тырнағына, бет әлпетіне қарап отырып аурудың түрін ажырата білген. Көбіне шөп – дәрілерді қолданған. Кезінде қазақтың ойшыл ақылы Абай атамыздың әкесі Құнанбайды нашар жатқан жерінен емдеп, аяғына тұрғызған екен.

Құнанбайды ажал шеңгелінен құтқару арқылы тұтас бір әулетті, соның ішінде ұлы Абай бастаған ақындар әулетін келешекте дүниеге келтіруіне жол ашқан.

Әулие емші атаның көзі тірісінде мейірімі қандай болса, қазір де ел-жұрт мазарына келіп дұға етіп, басына түнеп жатып, сауығып кетіп жатады.

Найманда кім білмейді Ырғызбайды,
Ырғызбай сыйндырмай тұрғызбайды.
Алланың сүйген ұлы Әулие атам,
Естігем талай аңыз бабам жайлы.

Жұртынан аямаған қолда барын,
Жандос батыр ұлы еді Ақшораның.
Жандостан Досқана боп ел тарайды,
Бел баласы Ырғызбай сол атаның.

Шапағат бойға тарап даласынан,
Ізгілік орын тепкен санасынан.
Халқының қамы үшін туған бабам,
Қарапайым қазақтың арасынан.

Аз болмаған қазақтың қайғы-мұңы,
Халыққа керек кезде жан жылуы.
Сол жылуды еліне дәру еткен,
Емші еді өлкедегі ол айжулы.

Қараңыз, киік оты, қара ермен,
Емдеген адамдарды шөп дәрімен.
Күшәла, адыраспан, таушымылдық,
Адамтамыр жинапты Брақытбелден.

Арша қиып әкелсе Кіндіктіден,
Қарғыбадан табылған түймешеген.
Аюлыдан алдырса аю өтін,
Арқарлыда бар екен түйетікен.

Жеті түрлі у шөптің түрін білген,
Қырық шөптің қыры мен сырын білген.
Айбалдырған, қазтабан, індетшөпсіз,
Емдеп жазған шешенді шеңгелменен.

Қасиетін қалың ел мойындаған,
Құдіретің сарқылып жойылмаған.
Әлемнің сегізінші кереметі,
Ғаламда дана туған дара тұлғам.

Науқасты көрмей тұрып жөні сезген,
Атаның түнде түсі аян берген.
Зәруарт шипа тілеп жатса алыста,
Адамдай сөйлейді екен барып көрген.

Тоймаған пайғамбардың ақ жолынан,
Әулие ата бойына кие қонған.
Тірісінде дарыған сол қасиет,
Адалдық боп, қабірі нұрға толған.

Өлмеске аяқ басу деген мықтылық,
Қауым сізге бас иеді тік тұрып.
Тұрғандайсың Күмістіде жатып ақ,
Мәңгіліктің не екенін ұқтырып,-
деп ұрпақтары жырлайды.

Мақсат Әубакіров

Сыйлы ана еді

Құда жекжаттардың арасынан ерекше орны бар, жиырма бес жылға тарта «сары сүйек» болып кеткен үлкен құдағи Рабига анамыз былай деп есіне алады: Күлдән құдағи ұлын ұяға, қыздарын қияға қонғызған, қадірлі сыйлы үлкен ана еді. «Сыйлағанның құлы бол» деген сөз бар ғой; сыйластығымыз жарасқан, қыз алысқан, мың жылдық құда-құдағилармыз. Қызы біздің отбасымызға бақыт әкелді, өсіп-өніп отырмыз.

Бұл өмірге қонақ болып келіп және қайту бар, уақыттың талабы солай, арамызда жоқ бұл күнде. Артында қалған ұрпақтарына, жастарға имандылығын, қадірін, сөз шешендігін берсін. Сыйластығымыз арта беріп, береке-бірлігіміз нығайа берсін.

Жаратқан иеміз жар болып, жатқан жерін жайлы қылсын.

Алдың бейіш, артың ырыс болсын.

Құдағи Рабига ана

Туысшыл, турашыл жан

Күлдән апамен ұзақ жылдар бойы жақсы араластық. Ақ жарқын, бауырмал, туысшыл, турашыл еді. Қонақ жайлы, дастарханы мол, келгенде әрқашан күліп қарсы алатын. Қолымыз сәл босағанда үйіне барып әңгімелесіп, мәнерлі өнегелі сөздерін ұйып тыңдайтынбыз. «Сен ескінің көзісің» дейтін, балаларымның бұл өмірде өз орындарын табуына тілекші болып ақ жол тілейтін. Әрине, орны толмайтын өкініш, арамыздан кетті. Құдіреті күшті Аллаһ Тағала рақымына бөлесін. Жәннаттағы несібесі арта көрсін, артында қалған ұрпақтарын жебей берсін.

Қазима Қабыш қызы

*Әлһамдуллиләһ, мұсылманмын
Басымды бір Аллаһқа ұсынғанмын*

Жанымның жауһар жырлары

Ассалаумағалейкум мұсылмандар қауымы!

Аллаһтың атымен бастаймын. Он сегіз мың ғаламның иесі, өлі-тірінің иесі, қиямет күнінің падишасы, мейірімді Аллаһ, қайырымды Аллаһ, әділ Аллаһ, пәк Аллаһ, шебер Аллаһ; Аллаһтың құлы Мұхаммед (с.ғ.с.) пайғамбарымыздың үмбеті болған пенделерге Аллаһтың нұры жаусын. Бәрімізді қияметте Мұхаммед (с.ғ.с.) ақ туының астында жинауға нәсіп етсін. Әумин.

Мұхаммедке (с.ғ.с.) салауат

*Адамзатты қараңғы қапастан құтқарып,
мәңгілік бақытқа жеткізу мақсатымен рақым
етіп жіберілген адамзаттың ақырғы елшісі
Мұхаммедке сәлем жолдап мың сан салауат
айтамыз.*

Он сегіз мың ғаламға
Пәруар болған Мұхаммед,
Пенделердің бәріне
Нұрдан болған Мұхаммед,
Тарыққанға қорған болған,
Аасқанға жарық болған,
Мұхаммед!
Ораза мен намазға жаңылмаған,
Шайтан менен малғұннан
Қорған болған Мұхаммед.
Жамандыққа жақсылық
Жасап жүрген, адасқанның ақ жолын
ашып жүрген Мұхаммед.
Шапағатын Аллаһтың шашып туған,
жетім менен пақырға пана болған Мұхаммед!
Қанағатсыз нәпсіге құлып салған Мұхаммед!
Я, Мұхаммед, Мұхаммед Әссәлату әссәлам.

Аллаһқа жалбарыну

Я, Аллаһ, сақта мені дінсіздіктен,
Айтар жерде айта алмай үнсіздіктен.
Я, Аллаһ, сақта мені пендеге табынудан,
Жалпылдап биліктіге жағымсудан.

Я, Аллаһ, сақта мені өтіріктен,
Дінін сатып есерленген есіріктен.
Я, Аллаһ, сақта мені арам ойдан,
Мақтаншақпен айтылған жиын тойдан.

Я, Аллаһ, сақта мені сұмырайдан,
Бітеу жара бітпейтін дау-дамайдан.
Я, Аллаһ, сақта мені парықсыздан,
Көкірегінде сәуле жоқ жарықсыздан.

Я, Аллаһ, сақта сені күнәнің бәрінен,
Сақта мені құтылмас өзіңнің кәріңнен.
Я, Аллаһ, сақта көрдің азабынан,
Қиямет күні келетін тозағыңнан.

Я Рахман Алла Рахим,
Я Рахман Алла Рахим,
Я Рахман Алла Рахим,
Аллаһу әкбар. Әумин.

Әлһарам – Аллаһтың қасиетті үйі

Қағба Аллаһ үйі, мұнда салған,
Ішінде Әлһарам бар, емес жалған,
«Қашаннан мұсылмансың?» деп сұраса
Әлмисақтан деген сөз содан қалған.

Жаратқан бірінші оны жаратыпты,
Содан соң бар пендені таратыпты,
Алты күнде әлемді жаратқан соң,
Жеті күнде жан беріп санатыпты.

Қара тас жерге тимей тұр ішінде
Ілінген ештеңе жоқ ол ішінде,
Жаратқанның құдіреті күшті емес пе?
Не жасаймын деседе өз күшінде.

Ыбырайым тасы тұр ізі түскен,
Ол тасты жаратты қандай күшпен?
Смаилды құрбанға шалмақ болып тұрғанда,
Аллаһтың әмірімен қошқар түскен.

Қағбаны қайта салған әке мен ұл,
Аллаһтың бұйырығымен қасиетті құл,
Аллаһтың әмірімен қағба салып,
Әлемде теңдесі жоқ болыпты тұл.

Әке қалап, ұлы тасын теріпті,
Көрсетіп пайғамбарлық әкелікті.
Содан соң тағы да Аллаһтың әмірімен
Ысқаққа бәйбіше болған жүкті.

Бар мұсылман ынтық болып, қағбаны іздер,
«Сынайық» – деп келдік саған біз деп.
Мыңдаған, миллиондаған мұсылмандар,
Ағылып келіп жатыр мыңдап-жүздеп.

Еңіреп жылау менен сәлем қылып,
Қағбаны аралауға бәрі ынтық.
Жеті айналып шығуға жүгіріп жүр,
«Лаббайка» деп білдірер көңіл ыстық.

Қажы имам балам Құлмұханбетке

*...Бір кәдеге жарайын.
Қабыл болып ақ батам,
Қуаныштап жүрейін.*

Тәлім алдың Алланың мектебінен,
Талай өттің өмірдің өткелінен.
Дәріс беріп халқыңа сыйлы болып,
Орын берсін үйінің қақ төрінен.

Алланың назарында бол,
Пайғамбардың қадамында бол.
Уайым қайғысыз
Мамыражай заманында бол.
Осы жолдан таймай,
Құранның ақ жолында бол.

Әумин

Имам Құлмұханбет қажы

Алматы қаласындағы Байкен мешітінің бас имамы Құлмұханбет қажы мінезімен, өзінің парасаттылығымен, білімімен, сабырлы, салмақты, қанша халықты уағызымен сусындатқан өте білімді азамат.

Құлмұханбет атта баламыз,
Сабырлы маңғаз данамыз.
Халыққа білімін сарқады,
Мәртебесі күннен-күнге артады.

Қарастырған жан-жақты,
Ойлайды да ар жақты.
Айтпаса да белгілі,
Кең жайылған тармақты.

Жетімге де қарасады,
Білімі елге жарасады.
Разы болып бұл халық,
Жақсылықпен тарасады.

Апасының қажы баласы Нұрболатқа берген батасы

Айналайын азамат,
Жүрші аман саламат.
Маңайыңа үлгі боп,
Атың шықсын ғаламат.
Ақ ниетпен айтамын,
Болмасыншы жаманат.

Ақ батамды берейін,
Үстем болсын мерейің.
Бақытты бол қарағым!
Даладай боп ашылсын,
Жолыңдағы сарайың.
Өлі болсам жебейін,
Тірі болсам көрейін,
Періштелер әумин деп.

Діни бата

Құранның өзін берсін,
Фатиханың нәрін берсін.
Ясиннің дәнін берсін,
Құлқулалланың қуатын берсін.
Аятыл күрсидің қанығын берсін,
Осы қасиетті дұғалар,
Бойыңа серпін берсін.
Аллахтың бізге айтқан өсиетін,
Келді ғой енді кезең, бас иетін.
Аллахтың маған берген бір қуаты,
Құранның ұялаған қасиетін,
Төрт шадияр досымыз:
Әбубәкір, Омар, Оспан, Әли
Бұларда бізді қолдасын.
Ісіңізді Аллаһ оңдасын,
Аллахтың айтып азанын,
Жарқырасын ажарың.
Иманың сенің жолдасың,
Аллахта жүрсін назарың.
Бала-шағаң аман болып,
Тарқамасын базарың.
Әрбір басқан қадамың,
Бойыңа қуат тараған.
Нұрдан болсын тамағың,
Ашық болсын қабағың.
Осының бәрін тілесей,
Жақсылыққа жарадың.

Әумин!

Әулие Ырғызбай ата туралы

*Алты арыс атам қазақ арғы атасы,
Алатаудың Арғын, Найман бір саласы.
Бекарыс Орта жүз деп аталады,
Мәмбетқұл сол Найманның бір баласы.*

*Мәмбетқұл – Қыржы атанып ел тараған,
Тауында Тарбағатай кең тараған.
Ой қыржы деп атаған Ақсуатта,
Тау қыржы күнгейіне қоныстанған.*

Әлімғазы Қасымов

Туған жер сағынышы

Ақсуат деген жерім-ай,
Найман деген елім-ай.
Алшақтап кеттім өзіңнен,
Сағындым сені елім-ай.

Ақсуат менің ауданым,
Тарбағатай тауларым.
Орындалған өзіңде,
Алғашқы менің арманым.

«Түйе мойнақ» жағасы,
Туыстар, әкем бар моласы.
Өзіңе арнап тапсырдым
Қасиетті баба даласы.

Бабаларға арнау

Мен қызы едім Найманның,
Өлең жыр мен айғайдың.
Дәуірдің бас кезінде,
Шырқатып ән мен қайқайдым.
Дүние шіркін ыстық қой,
Әр нәрсеге қайран ғап,
Үндемей басты шайқаймын.

Атыңнан айналайын Найман бабам,
Арттағы ұрпақтары жүрші аман.
Бұл күнде өзі тұр-ғой тозаңы өшкен,
Шырақ алып іздесем де қайдан табам.

Шым шытырық ойда отыр ғой менің санам,
Бабаны еске алып тартып қалам.
Келешек ұрпақтарым ұмытпасқа,
Өлең мен әнге қосып бастым қадам.

Ананы еске алу

Анасы Сақыпжамалға арнау

Кеше ғана 85-ке тіредің,
Бар балаңа жақсылықты тіледің.
Жан анашым, мынау жарық дүниеден,
Жалғызым деп қиналғаныңды білемін.

Қуандым ғой сенің туған шағыңда,
Жиылып келуші еді халқың да.
Енді мына суретіңе үңіліп,
Мен отырмын жас тағылып алқымға.

Арманда өткен анам-ай,
Тағызым етемін өзіңе.
Зар болып бүгін отырмын,
Жалғызым деген даусыңа.

Жанымда қалды жатталып,
Жүрегімде қалды сақталып.
Өтетін түні айтып ең жалғызым деп,
Көзін жұмды о дүниеге аттанып.
Құраныңды оқимын,
Көңіліме тоқимын.
Үш шаңырақ жұртыңда,
Жалғыз қалып шоқидым.

Дүние өтер кетер, өтер кетер,
Артыңа ұрпақтарың басып жетер.
Жан таппаймын өзінді ойлап жылағанда,
Мен үшін жан табылмас сізге жетер.

Баланың анаға деген сағынышы

Сақыпжамал әжемізге арналған

Жетелеп ұшса алға арман,
Кеудемде ән мен күй қалған.
Өмір бар жерде өлім бар,
Анам да кеттау жалғаннан.

Айналайын анашым,
Әр қашан берер батасын.
Оңаша ойлап отырсам,
Арайлы таң боп атасың.

Биік тұлға асқарым,
Өзіңсің биік аспаным.
Өзіңсіз мені басқан мұң,
Ажалдан сірә қашқан кім.

Қаталығымды баулыдың,
Алаңсыз өтті бар күнім.
Қамқорым едің қашанда,
Түзеттің талай бар мінім.

Анасыз бала қандайды,
Көңілі толар бар қайғы.
Көзімнің жасы бұршақтап,
Тау-тасқа ұрар маңдайды.

Анам мені әлпештеп ақ өсірді,
Не күнә істесем де кешірді.
Қадірінді білмеппін-ау ақымақ,
Дұрыстап жинамаппын есімді.

Анасыз көңілім жаралы,
Көңілім менің қаралы.
Күтіп тұр менің алдымда,
Тағдырдың қандай торабы.

Анашым, қолдап піріңіз,
Жалғыз қыз бар деп жүріңіз.
Қарық боп мен де жүргем жоқ,
Қолдаушым болып тұрыңыз.

Ойымның болмай өлшемі,
Ауыр мұң басты еңсені.
Жәнәтта болсын орының,
Сағынып жүрмін мен сені.

Кімдер жеткен арманға,
Талай боздақ кетті ғой.
Жақсылық болсын қалғанға,
Шыбын жаның үзіледі
Алладан бұйрық болғанда,
Бір минут кейін қалмайсың,
Айың-күнің толғанда.

Өлеңім

Өнерім – менің өлеңім,
Жай табар жаным қашанда.
Көңілдің күйін ақтарып,
Мауқымды бір сәт басам да.

Өнерім – менің өлеңім,
Жаңалық іздеп талпынар.
Жебейтін мені, демейтін,
Қуатты менің халқым бар.

Жалғыз боп өзін жүргенде,
Егіз боп жырмен келемін.
Қырандай қанат қаға бер,
Шыңдарға биік өлеңім.

Қасиет

Бес қасиет ұяласа кеудеме,
Қиындықты кездескен мәу деме.
Көрінеді алыстан бір жылтырақ,
Әлде маған келер сәулеме.

Қиындық салар адамды әуреге,
Досыңды пендем жау деме.
Ұяласа пендем қасиет,
Тіршілікте келші тәубеге.

Тіріде адал жандар сыйластықта,
Қайырылып бірін-бірі қимастықта.
Адал жан бұл өмірден түзу өтер,
Бойына арам нәрсе жимастықта.

Аллаһтың бізге айтқан өсиеті,
Келді ғой енді кезің бас иетін.
Аллаһтың маған берген бір қуаты –
Құранның ұялаған қасиеті.

Айналайын жастарым,
Аман болса екен бастарың.
Құранның дұғасы бұйырып,
Домаласын өрге тастарың.

Ақыл білген нақыл біледі

Сақыпжамал әжемізге арналған

Тәңірім жаман іске тиым салған,
Опасыз өте шығар мынау жалған.
Мінәжат кеңшілікте тәуба жаса,
Кеш қалып келешекке қылмай арман.
Жалбарын жаның барда жаратқанға,
Кішіпейіл адал жан бол, қарап қалма.
Кісіні жәбірлеме балағаттап,
Ұрлық қылма ала жіпті бекер аттап.
Бес уақ намаз оқы, дәрет алып,
Иман айт, сүре оқы дұға жаттап.
Жасама басқаларға әсте зорлық,
Тозақта отқа жанып көріп қорлық.
Сүндетке отырғызып, оқыт бала,
Адал бол адамдарға жаппа жала.
Некелі жарыңды күт қамқор болып,
Мойныңда қарызы бар ата ана.
Садақа бер ғаріпке өз қолыңнан,
Айныма Исламның ақ жолынан.
Ұжмақта мәуелі бақ кәусарынан,
Жұтуға үміт үзбе кең молынан.
Сөйлеме ғайбат айтып сөзді кестір,
Шапағат жаса көрсең жетім-жесір.

Ұрпақтарға арнау

Тереңге салсаң қармағың,
Кең жайылар тармағың.
Тереңге тартса ақылың,
Көлемді болар жан-жағың.
Қадірін жанның білмесең,
Шайнауда қалар бармағың.

Өлшеулі өмір өткен соң,
О дүния жеткен соң.
Көрістанға барған соң,
Белгілі ғой ар жағың.

Жақсылық етсең өзіңе,
Жамандық етсең өзіңе.
Бок дүнияға алданып,
Жинағың азық өзіңе.
Осының бәрін көрмейік,
Жамандыққа ермейік.
Аллаһтың берген нәсібін,
Оңды-солды сермейік.

Ақылың тұрсын төрде,
Рухыңды шығар өрге.
Мынау қысқа жалғанда,
Кедергісіз барайық жерге.
Күнәмізді жуайық,
Шайтанды маңынан қуайық.

Аллаһ алдында барғанда,
Анадан қайта туайық.
Күнәһар ғой пенделер,
Дүниенің бәрін өңгерер.
Аллаһ бізді көріп тұр,
18 мың ғаламды меңгерер.

Амал бар ма бірақ та,
Ойымыз жүр жырақта.
Құтылмаймыз бәрі бір,
Ілінеміз, әйтеуір, сұраққа.
Айтсам естір құлаққа,
Аллаһ берген бұлаққа.
Денеңді пендем тазартып,
Жақсылыққа тұрақта.
Сөзімді айтқан ұғып ал,
Жақсылап миға құйып ал.
Өте шығар дүние,
Азығыңды жиып ал.

Өмір шіркін алдайды екен,
Сұм дүние алдандырып жалмайды екен.
Өмірдің қысқа екенін ойламасаң,
Артында еш бір ізің қалмайды екен.

Өмірдің тарихынан білім алған,
Ұйытқып соғады екен мына жалған.
Қиқы-жиқы өмірдің салдарынан,
Қажы апа деп білерсің мұны жазған.

Жастарға арнау

*Жастар-ау, үлкендерді ұлықтаңдар,
Бойыңа жамандықты жуытпаңдар.
Атаңа істегенің өз басыңа
Келетінін ешқашан ұмытпаңдар*

Қолыма қалам алайын,
Ақыл таразыға салайын.
Мәнісін айтсам бұл жайдың,
Ұғарсың жастарым талайың.

Жақсы адаммен жанасып жүр,
Жарлы-жақыбайға қарасып жүр.
Шалқақтағанның шамасын біл,
Ақ пен қараның арасын біл.

Тек жүрсең, тоқ жүресің,
Домаланып көп жүресің.
Тыныш үйде ән болар,
Ән болған соң сән болар.

Бүлінген жер дау болар,
Дау болған соң жау болар.
Ақылды жолдас етсең, жастарым,
Дені-қарның сау болар.

Көңіл сәулесі

Екі ұлым жарық көрмей бес жыл өтті,
Ғазиз бастан оқиғаның бәрі өтті.
Қызығын енді көрем деген кезде,
Аллаһтан әмір келіп ажал жетті.

Бәйтерек түбіндегі тамыр едім,
Біраз ғана мен емірендім.
Аллаһтың күдіретіне не шара бар,
Солардың жұртында қалып мен еңіредім.

Ағарып атқан таң арайлым,
Не нәрсеге жараймын?
Бір жұрт болған қыздар бар,
Қайсысы бидай шашады деп,
Жалтақтап соған қараймын.

Қыздар болса бір түйек,
Жанарда – жанбас шамшырақ.
Аллаһтан тілеу тілеймін,
Мейірім етсе екен деп бұл ұрпақ.

Осыны айтқан Анамыз,
Ұлғайсың балам санаңыз.
Ұрыс-керістен аулақ боп,
Тоқыған ақылды данамыз.

Құдағи Рабиға апа

**Құдаша Қазима
Қабышқызы**

**Анамыздың алпыс жылдық мерейтойынан
көрініс**

Қожа Ахмет Яссауи кесенесінің жанында

Оразбике апамен бірге

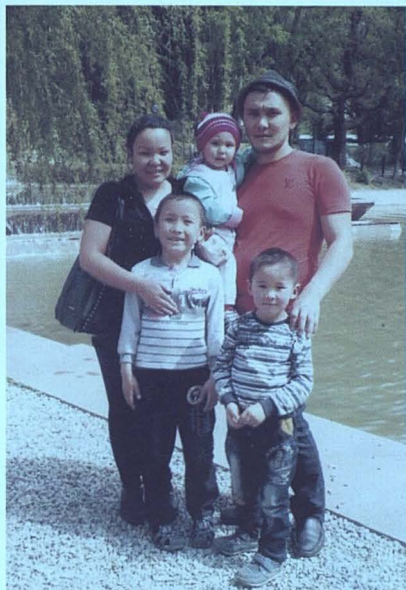
Оразхан құда мен Рабиға құдағиы үшеуі

Зайра апамен

Саятпен бірге

**Саят, Әсем,
Калима, Асқар,
Серік**

**Бірліккүл, Марат,
Құлжатай, Алмас.
1988 ж.**

Назым мен Назира

**Бақыткүл,
Назым**

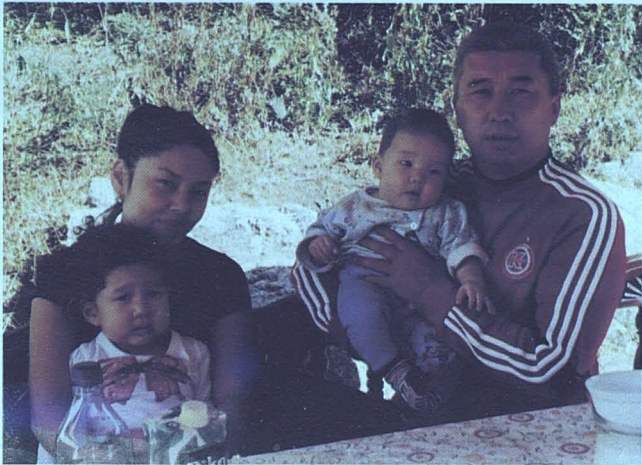
Жанар, Мирас

Клара апа

Мерей

Мурат, Салтанат балаларымен

Әлия апа

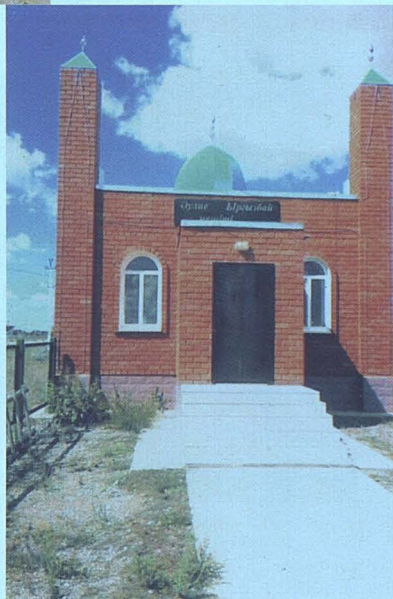

Бәтес апа

**Туып өскен
мекені – Сұлутал,
қазіргі Жантікей
ауылы**

**Жантікей
ауылындағы
Ырғызбай әулие
мешіті**

Қадірменді

Муканова Күлжан

Тәуелсіз Қазақстанның және бүкіл ТМД елдерінің мерекесі — Ұлы Отан соғысындағы жеңісіміздің 55 жылдығына орай шын жүректен жолдаған құттықтауымды қабыл алыңыз.

Сіздің және Сіздердің ұрпақтың ұрыс даласы мен еңбек майданындағы ерлігінің ұлылығы халық жадынан ешқашан өшпек емес. Барлық ауыр сындардан Сіздер абыроймен, жеңіспен өттіңіздер. Сіздерге біз өмір бойы қарыздармыз. Сізге және сіздің туған-туысқандарыңызға зор денсаулық, игілік пен бақыт тілеймін.

Примите мое искреннее поздравление с праздником суверенного Казахстана и всех стран СНГ — 55-летием Победы в Великой Отечественной войне. Никогда не изгладится из народной памяти величие подвига, совершенного Вами, Вашим поколением на полях сражений и на трудовом фронте. Из всех суровых испытаний Вы вышли Победителями, которым мы обязаны самой жизнью. Желаю крепкого здоровья, добра и счастья Вам и Вашим близким.

Қазақстан Республикасының
Президенті

Н. Назарбаев

Елбасының құттықтауы

Тасмағанбетовтың құттықтауы

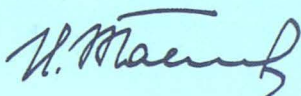

*Құрметті
Уважаемый (ая)*

Муканова Кулян

Ұлы Отан соғысындағы Жеңістің 60 жылдығына орай шын жүректен жолдаған құттықтауым мен өздеріңізге арналған ақ тілегімді қабыл алыңыз! 9 Мамыр – елдік пен ерліктің, еңбек пен бірліктің, мұқалмас ерік-жігердің мерекесі. Сіздің және Сіздердің замандастарыңыздың «ер етігімен қан кешіп, ат ауыздығымен су ішкен» сонау сұрапыл соғыс жылдары көрсеткен ерліктеріңіз барша қазақстандықтар мен бүкіл әлемнің бейбітшілік сүйгіш халықтарының жадында мәңгі сақталмақ. Деніңіз сау, өмір жасыңыз ұзақ болып, ұрпақтарыңыздың қызығын көре бергейсіз!

Примите сердечные поздравления и наилучшие пожелания в связи с 60-летием Победы в Великой Отечественной войне. День - 9 мая – дорогой сердцам людей праздник героизма и патриотизма, сплоченности и единства. Подвиг, совершенный Вами и Вашим поколением в суровые 1941-1945 годы, сила вашего духа и светлое чувство любви к Отечеству, для казахстанцев и всех миролюбивых народов планеты служат вечным примером беззаветного служения Родине. Желаю Вам здоровья, счастья и благополучия!

Алматы қаласының
әкімі

У. Мәснәжанбетов

9.V.2005

**Жеңіс
күнімен!**

Анамның қабірі

Кәрілік

Кәрілік маған келіп қол салады,
Аямай бар мүшеңе мол салады.
«Менсіз кәне тырып етіп жүріп көрші» деп,
Төсекке итермелеп жол салады.

Шүкір айтам Жаратқанға ән бергенге,
Сайратып аузыма тіл бергенге.
Аллаһтың мен жарығын көріп тұрмын,
Теріп же ырыздық бергенде.

Оң қолымды білеймін,
Жаратқаннан тілек тілеймін.
Аллаһқа айтам шүкірлік,
Сәждеге бас қойғаным шүкір.

Жарқырап атқан таңға шүкір,
Мүшелерімнің түгел болғанына шүкір.
Жарық дүние көргеніме шүкір,
Көзім көргенге шүкір.

Құлағым естігенге шүкір,
Аяғыммен жүргеніме шүкір.
Ас ішкеніме шүкір,
Осының бәрін айтқызған Аллаһқа шүкір.

Қарттарға

Жасай берші, қарттарым,
Жақсылықпен өтсін арттарың.
Аман болса балалар
Орындалды ғой шарттарың.
Бәріміз ата-анамыз,
Гүлдей болып жанамыз.
Аман болсын балалар,
Өмірден орын аламыз.
Бәріміздің тілейтініміз балалар,
Тілекті тілеймін ата менен апалар.
Жақсы болса балалар.
Көңілге тоқ саналар,
Адал туған ұл мен қыз,
Бәрі оны паналар.

Шопанға арнау

Өлең жаздым естелік,
Жүрсең әр кез ескеріп.
Дұшпаның сенің бар болса,
Аулақ жүрсін сескеніп.

Шопанжан,
Маған бала болғаныңа жиырма бес жыл,
Жиырма бес жыл өмірдің қадірін біл.
Жалғыз кәрі араңда мені сыйла,
Қарияны сыйласаң алдыңнан,
Болашақ өміріңе шашылар гүл.

Дастарханың бай болсын,
Төрт түлегің сай болсын.
Бергеннен Аллаһ танбасын,
Бала-шағаң аман боп,
Өсе берсін жан басың.
Қосағыңмен қоса ағар.
Береке-бірлігің мол болсын,
Жолың болып шыққанда,
Жолыңды Қыдыр жалғасын.

Ерлі-зайыптыларға

Екі жақсы қосылса бірін-бірі,
Өлгенінше қимайды.
Бұрынғының әйелдері еркектерін
Құдайындай сыйлайды.

Екі жаман қосылса,
Кең төсекке бастары да сыймайды.
Өмір деген өте шығар түлкі ғой,
Жаман жүрсең көрінгенге күлкі ғой.

Алған жарың болса сенің жібектей,
Жиып қойған қазыналы мүлкің ғой.
Жақсы болса өзің алған жан-жарың,
Қысылғанда ұстайтұғын канжарың.

От басына тілек

Ана мейірімі күн көзінен жаралған,
Тұла бойға қуат болып таралған.
Өмірлерге шуақ болып әрқашан,
Мейірімінен бәрінен артық саналған.

Өмірде түсе көрме қисық жолға,
Қисық жол түсіреді терең орға.
Терең орға түскен соң шығу қиын,
Сондықтан өміріңді ерте ойла.

Сабырлы, төзімді бол,
Ақылды, сезімді бол.
Абыройлы, беделді бол,
Сөзің өтімді, киелі бол.

Үлкендерге бата

Бала-шағаң аман болсын,
Мамыражай заман болсын.
Сол баланың қызығын көретін,
Өзіңде бақуатты шамаң болсын.
Балаларың табысты болсын,
Келінің жақсы келісті болсын.
Ұрпағың өрісті болсын,
Ағашың жемісті болсын.
Жан-жағың кең болсын,
Өз құрбысымен тең болсын.
Қойша қоздап келінің,
Бала саны он болсын.
Жақының жақсы болсын,
Жақсылықтың бәрін тіледім.
Менің батам оң болсын!

Жігіттерге бата

Тәлім алдым иманның мектебінен,
Талай өттің өмірдің өткелінен.
Осы жүрген халқыңа сыйлы болып,
Үйінің орын берші көк төрінен.
Өскен ұрпақ әулетті бол,
Бақытың биік, сәулетті бол.
Береке-бірлік дәулетті бол,
Ел сыйлайтын құрметті бол.
Туысыңа мейрімді бол,
Халқыңа қайырымды бол.
Үйден шықсаң ақ жол болсын,
Үйіңе қыдыр кеп қонсын.
Дәулет кірсін есіктен,
Бейнет шықсын тесіктен.
Халқыңа бол ардақты,
Сөзім сондай салмақты.
Өмірің өрлей берсін,
Көңілің тасып көлдей берсін.
Тапқан табысың нәсер боп,
Селдей берсін.
Сапар шықсаң басшы боп,
Қыдыр болсын жолдасың.
Тәубә қылып Аллаһқа,
Пейіліңді Аллаһ қорғасын.
Бақытты болсын ұл-қызың,
Жоғары болсын жұлдызың.

Ақ батамен көгеріп,
Шарқырасын құндызың.
Сабырлы, төзімді бол,
Ақылды, сезімді бол.
Абыройлы, беделді бол,
Сөзің өткір жүйелі бол.
Тілегімді қабыл ет,
Бердім бата ақ ниет.
Разы бол Азамат,
Батам саған аманат.

Қызыма бата

Кеудең толы қазына болсын,
Қапияда сөз табатын
Аузың шежіре болсын,
Жақсылықты көретін
Екі көздің дүрбі болсын,
Екі аяғың талмайтын жүргі болсын.
Екі қолың береке берген болсын,
Ақылың мол дархан болсын.
Кем бағалыға қалқан болсын,
Кем-кетіксіз жиырма төрт мүшең болсын.
Қойының толы ақша болсын,
Үйіңнің маңайы бақша болсын.
Жамандыққа бой алдырма,
Ешкімнің көңілін қалдырма.
Менің саған берген ақ батам осы болсын.

Немереге бата

Айналайын тірегім,
Лүпілдейді жүрегім.
Бақытыңа жол ашып,
Тілеуіңді тілеймін.

Қиындық көрсең жасыма,
Қуаныш көрсең тасыма.
Әжем бар деп әр кезде,
Жүрші менің қасымда.

Күндерің сәтті болсын,
Түндерің тәтті болсын.
Өмірің сол қызыққа,
Бақытты болсын.

Ұмытпай жүр апанды,
Тексеріп қой қатаңды.
Тілеуіңді тілеймін,
Беремін алғыс батаңды.

Көңілің базарлы болсын,
Аллаһтың назарында болсын.
Жарқырасын ажарың,
Аллаһ саған бұйыртып,
Раббым салсын назарын.

Отбасына арналған бата

Я, Құдайым берсін,
Айтқаным келсін,
Үйіңе береке енсін.
Үйің болсын бірлікте,
Ынтымақты бірлікте.
Жамандық көрсең, дүниеден,
Алды-артын көрмей, шілікпе.
Ұрандасқан ел көрсең
Тұра шауып, дүлікпе.
Я, құдайым, жарылқа!
Жарылқасаң, құдайым,
Жалбарынып, сұраймын.
Халықты сал дініңе,
Дін тарайды, күніңе.
Адалдық содан табасың.
Имандылық аласың.
О дүниеге аттансаң
Пейішке ғана барасың.

Жолға шықсан

Ия, Құдайым ондасын,
Ақ жолына бастасын.
Жорытқанда жолың болсын,
Жолдасың қыдыр болсын.
Жер жүзіндегі қатерден,
Қыдыр, сізге тапсырдым.
Су жүзіндегі қатерден,
Қызыр Илияс, сізге тапсырдым.
Көк жүзіндегі қатерден,
Ғайса, сізге тапсырдым.
Жеті әулиеге қол берген,
Қожа Пәруэр Ғайп ерен.
Қырық шілтен әнбие,
Сізге тапсырдым.
Бір Аллаһ өзіңе тапсырдым,
Қайырлы дәулет берсін.
Өткенге иман берсін,
Халыққа бірлік берсін.

Келген келінге бата

Құтты болсын қадамың,
Көптен күткен өзінді.
Көңілінен шыға біл,
Ата менен ененің.
Екі еткізбей орында,
Күйеуіңнің талабын.
Күнде қонақ келсе де,
Түйілмесін қабағың.
Күліп жүрсін жанарың,
Бой алдырма өсекке.
Айыра біл адамның,
Жақсы менен жаманын.
Ақыл менен таба біл,
Қиын істің амалын.
Босағадан аттадың,
Ата берсін арайлап.
Махаббаттың ақ таңы,
Айналайын ақ келін.
Күні ертең боларсың,
Ата-ананың мақтаны.
Келін болып қарағым,
Алматы – деген шаһарда.
Орын тауып өмірге,
Ие болдың отауға.
Ақылыңмен тірлік қыл,
Жаман келін атанба.

Көзді ашып – жұмғанша,
Ақ бесікті тербетіп.
Өсер жайнап ботаң да,
Айналайын келінжан,
Қалғанын өзің салмақта.

Туған балаға бата

Баланың бауы берік болсын,
Ата-анаға серік болсын.
Басы бақырдай ұл туып,
Келін тағы да жерік болсын.

Үйіңнің жаны бақша болсын,
Қойның толған ақша болсын.
Мейірімді болып бұл бала,
Иманға жүрегі жақын болсын.

Айналайын анасы,
Қадірлі ғой баласы.
Қанша бала өрбіткен,
Бір шаңырақтың панасы.

Көп жасаңыз, қартымыз,
Сізге қояр шартымыз.
Тілеу тілеп балаңа,
Алға қарап тартыңыз.

Құтты болсын бесігің,
Артық болсын кәсібің.
Дастарханың жайылып,
Ашық болсын есігің.

Құдайым осы әулетке дұға берсін,
Тіл – аузын дұшпанының буа берсін.
Келіннің балағынан бала саулап,
Салпы ерін сары бала туа берсін.

Уақыт

Уақыттан асқан билік жоқ,
Уақыттан озған билік жоқ.
Адамға Аллаһ бұйыртқан,
Уақыттан қымбат сыйлық жоқ.

Өзіңді-өзің алдама,
Уақытты салма саудаға.
Жиырма төрт сағат берді Аллаһ,
Балаға, кемпір-шалға да.

Уақытты қолдан пайдаңа,
Қолыңды босқа байлама.
Жиырма төрт сағат – сенде де,
Жиырма төрт сағат – байда да.

Мейірімін төгіп саған да,
Мүмкіндік берді хақ Аллаһ.
Денсаулық пенен уақытты
Берген ғой тегін адамға.

Уақытың, ақшаң, табысың,
Жұмсалар бәрі тән үшін.
Ішесің, жейсің, кетеді,
Барлығы қарын қамы үшін.

Барлығы қарын қамы үшін,
Не істедің сонда жан үшін?
Жаныңа бір сәт уақыт бөл,
Бойыңа иман дарысын.

Несіне жанды қинаймыз,
Дүние байлық жинаймыз.
Бізге өмір берген Аллаһқа
Бір сағат уақыт қимаймыз.

Үгітіп, жолға тасталған,
Мына құм бұрын тас болған.
Уақыты бітсе, мыңжылдық,
Жұлдыз да құлар аспаннан!

Жаратқан Аллаһ жар болып,
Жаралдық жоқтан бар болып.
Туғанмен бәрі бала боп,
Өлмейді бәрі шал болып.

Жас өткен сайын кісілер
Уақыттың сырын түсінер.
Азайып сенен үлкендер,
Көбейер сенен кішілер.

Ойлама бәрін білем деп,
Шалқып та тасып жүрем деп.

Уақытың – алтын қазынаң,
Ақшанды босқа жұмсама.

Ойланып көрші жарқыным,
Керек пе қымбат алтының?
Өмірің қалса жарты күн,
Уақытың қалса жарты күн.

Үйдегі затың тоналса,
Қалтаңнан ақшаң жоғалса.
Іздейсің жоқтап, өкініп,
Уайымға батып о қанша?

Ойланбай неге келеміз?
Дүние десе – өлеміз!
Уақытың өтсе, жоғалса,
Уайымдаймыз неге біз.

Жас болып мәңгі жүрмейсің,
Мәңгілік өмір сүрмейсің.
Үнемдеп жұмса уақытты,
Бітеді ол қашан білмейсің.

Алданып жалған бес күнге,
Алданып ғұмыр кештің бе?
Жоғалтып алған уақытты,
Бере алмас тауып ешкім де.

Минутты әрбір бағала,
Секундты әрбір сарала.
Уақытты қайда жұмсадың,
Есептеп, үйрет балаңа.

Мен үшін әр күн – ұлы күн,
Құдайға шүкір тірімін.
Бір минут уақыт деген сөз,
Бір үздік менің ғұмырым...

Уақыт жоқ менде кектілер,
Қызғанып іштей жек көрер.
Уақыт жоқ менде, уақыт жоқ,
Біреуге ренжіп, өкпелер.

Уақыт жоқ менде... біреуге,
Жамандық ойлап, тілеуге.
Уақыт жоқ менде, уақыт жоқ,
Біреуді сынап-мінеуге.

Уақыт жоқ менде ашуға,
Жылауға, бір сәт жасуға.
Уақыт жоқ менде қысқасы,
Уақытты босқа шашуға.

Білмейсің ертең не етесің,
Қай жерге дейін жетесің.

Өмірдің жолын сен қанша,
Уақытты жүріп өтесің.

Ақшаны ойлап құнықпа,
Күнәға батып, былықпа.
Ұмтыламын деп ертеңге,
Бүгінгі күнді ұмытпа!

Бүгіннен баста барлығын,
Бүгінің – жұмбақ тағдырың.
Ертеңнен емес, бүгіннен,
Басталсын сенің әр күнің.

Не істедің бүгін күнімен?
Не істедің бүгін түнімен?
Ісіңнен сол бір не қайыр?
Не пайда соның бірінен?

Өмірдің құнын білдің бе?
Жоқ басқа өмір сүрдің бе?
Жұмсадың қайда уақытты?
Не істедің осы бір күнде?

Түнімен жүріп көшеде,
Үйіңе жеттің нешеде?
Бір сағат уақыт күн сайын,
Бөлдің бе әке – шешеңе?

Ұйқымен өтті неше күн,
Күлкімен өтті неше күн.
Барғанда Құдай алдына,
Бересің соның есебін.

Қазаққа қарап таң қалам,
Құдайым ойға алмаған.
Уақытын босқа өлтіріп,
Өздерін-өзі алдаған.

Өмірін ойлап талайдың,
Тарихын зерттеп қараймын.
Бір күні босқа өтпепті,
Яссауи, Шоқан, Абайдың.

Неге біз осы, неге біз,
Нәпсіге ғана ереміз?
Бес уақыт намаз оқымай,
Бес сағат кино көреміз.

Өтірік сөзбен, өсекпен,
Жастардың күні-ай бос өткен.
Агентке кірер көзі ісіп,
Ояна салып төсектен.

Не деген қызық жандармыз,
Ертеңге сеніп алғанбыз.

Бәрі алда тұрған сияқты,
Күтеміз бәрін алдан біз?

Басамыз сосын әттеңге,
Үлгермей соңғы сәттерде.
Бос өткен уақыт – күнә боп,
Жазылар Амал дәптерге.

Ажалың жетсе өлерсің,
Қиямет күнін көрерсің.
Уақытты босқа өлтірсең,
Сол үшін жауап берерсің.

Өткізбе бекер күн, айды,
Ұмытып кетпе Құдайды.
Қарызға берген уақытын
Құдай да ертең сұрайды.

Берілме бекер құр ойға,
Езілме, босқа мұңайма.
Ойланшы, не істеп отырсың,
Не дейсің ертең Құдайға.

Аспанда тұрған күн – сағат,
Барлығын байқап тұр санап.
Кіресің мүмкін жұмаққа,
Сауапқа батсаң бір сағат?

Жақсылық жаса, қайыр қыл,
Аталық келсе дайын жүр.
Уақытың өтпей тұрғанда
Иманың үшін уайым қыл.

Мейірімі түсіп Құдайдың,
Болсыншы ұзақ жыл, ай, күн.
Уақытын алсам бекерге,
Халқымнан кешірім сұраймын.

Өмірдің мәні

Ұлы даналардың айтқан сөздері

Өмір адамға бір-ақ рет беріледі; ол үшін бір-ақ рет екі мәңгіліктің арасындағы уақыттың титтей жарығы жылт етеді; екінші рет өмір сүруді бізге жазбаған! Сондықтан біздің ақымақтар мен елестер сияқты емес, даналар мен шыншылдар сияқты өмір сүргеніміз игілік болар еді.

Өмірдің толық мәнін түсінген адам өлімнен қорықпайды. Өлім алдындағы қорқыныш – іске аспаған өмірдің қорытындысы. Соған жасаған опасыздықтың белгісі.

Өмір мектебінде сәттілікке қарағанда сәтсіздік – ең жақсы ұстаз.

Өмірден алар ең үлкен пайда – оны ғұмыры бізден ұзақ болатын іске сарп ету.

Өмір айналымының сиқырлы дөңгелегі төрт сатыға бөлінеді:

Біріншісі – балалық шақ, жаңалықтың даналығы,

Екіншісі – жастық, ізденіс,
Үшіншісі – кемел шоқ, рухани өсу,
Төртіншісі – және соңғысы – кәрілік,
тәжірибе даналығы.

Жаратушы бар, әлем бар, олар мәңгілік. Ал
адамдардың өмірі қас-қағым сәт; бірақ әлемді
сүйетін, Құдайға сенетін адам өз ішіне бәрін де
сыйғыза алады.

Өмірдің барлық құпиясын білгенінде өлімге
ұмтыласың, өйткені ол да өмірдің тағы да бір
құпиясы.

Өмір құпиясын береке жасырады; одан
айырылсақ, уайым көбейеді; белгісізді оймен
тек бекершіліктен жоғары тұрған жан ғана
қамти алады.

Білім алыңыздар, жақсы кітаптар оқыңыздар.
Қалғаның өмірдің өзі істейді.

Мінез – өз өміріңе жауапты болуға дайындық.

Бірге өмір сүргендегі ұсақ түсінбестіктерді
тек күшті махаббат қана жуып-шай алады.

Қорлана тұра, оған жауап бермей, жайбарақат
кабылдай алған адам өмірде ұлы жеңіске жетті
деуге болады.

Ұсақтығы сөзіңнің кеткендей болсын үгіліп.

Ой да көп, уайым да көп ойлай берсең,
Ой да жоқ, уайым да жоқ ойнай берсең.

Жеті атасын білген ер,
Жеті жұрттың қамын жер.

Сіз деген де нең кетеді,
Сен дегенде нең өтеді.

Уайым түбі тұңғыйық,
Батасың да кетесің,
Тәуекел түбі жел қайық,
Өтесің де кетесің,
Сабыр түбі сары алтын,
Мұратыңа жетесің.

Алла разы болмай, өлі иманды болмайды,
тірі байымайды.

Пенделерге

Ей, пенделер,
Мынау қысқа жалғанда.
Дүние – затқа алданба,
Бізді тастап қашады,
Көрге жақын барғанда.

Өзіңе жолдас болатын,
Дұға менен иманың.
Опа бермес өзіңе,
Өліп-талып жиғаның.

Анама

Анажан, шаңыраққа болдың пана,
Жамандық қылмаушы едің ешбір жанға.
Амал не, жоқсыз бүгін ортамызда.
Сағындық, ана, сізді баршамыз да.

Жан ана, ұл-қызыңның тірегі едің,
Тірі болсаң жарқылдап жүрер едің.
Болмасаң да бүгін біздің жанымызда
Айтқан сөзің, тәтті күлкің жадымызда.

Жұбанышпен жанымыз жабырқаулы,
Сағынышпен туғандары еске алады.
Өзіңізбен өткен күндер
Жадымызда мәңгіге сақталады.

Жаратқан Иеге

Е, Аллаһ, бұл адамды кешір, оны рахметіңе ал, жәннаттан болған нәсібесін көркем қыл, оның қателіктерін су, қар және бұршақпен тазарт, ақ киімнің кірден тазарғанындай.

Оған дүниедегі үйінен де жақсы үй бергін, дүниеде қалдырған жанұясынан да жақсы жанұя бергін әрі тозақ азабынан сақта.

Ей, Раббымыз, бізді және біздің алдымызда иманмен өткен бауырларымызды кешіре көр. Біздің жүрегімізде иман келтіргендерге деген жеккөрініштік, жаулық және қызғаныштыққа жол қойма. Ей Раббымыз, сен мейірімді, рахымдысың.

Аллаһым, оны кешір, өз рахымыңа бөлеп, қабір азабынан сақта, мейірімділік ете гөр. Жаннаттағы нәсібесін аттыра көр және жатқан жерін жайлы, топырағын торқа қыл.

О, Аллам. Өлі мен тірімізді, кіші және кәрімізді, әйел мен ерімізді кешіре көр. Кімге өмір нәсіп етсең, ислам ұстанымдармен жүргізе көр. Кімді ажал құштырсаң, дінде жанын ала гөр.

О, Аллаһ, құлың Өз қамқорлығың мен қорғауыңда, Сенің мейіріміңе мұқтаж, ал Сен оны азаптауға мұқтаж емессің. Оны қабір азабы мен жалындаған Оттан сақта. Егер

жақсылық жасаған болса, жақсылығын арттыр,
ал жамандық жасаса, жарылқау ет. Оны кешір,
мейіріміңе бөлей гөр, шын мәнісінде, Сен уәдеңе
беріксің, әрі әділеттілік танытуда шеберсің.

Адамзат қуат алар ақ сүтінен,
Мәпелеп әлдилеген пейілің кең,
Аналық махаббатың – кәусар бұлақ,
Сөнбейтін ақ жүрегің – мәңгі шырақ.

Айгүл Нұргалиева

МАЗМҰНЫ

АЛҒЫ СӨЗ	3
Ұрпақ тарату.....	8

АСЫЛ АНА ЖОЛЫМЕН

<i>Жанаргүл Қадірова</i>	
Аллаһқа мадақ	12
<i>Балғынбек Имашев</i>	
Мұхаммед – Аллаһтың елшісі	14
<i>Гүлнәр Шамшиева</i>	
Саған болсын бар жақсылық	17
<i>Жүсіп Баласағұн</i>	
Қазақ халқының Мұхаммед (с.ғ.с.) пайғамбар жайлы жыр жолдары	18
<i>Бабалар сөзі</i>	
Пайғамбарға шапағат.....	19
<i>Жұматай Оспанұлы</i>	
Жұмадан қалма	20
<i>Саят Қамшыгер</i>	
Бақыт	22
<i>Нұрбек Сейілхан</i>	
Ақсуат	23
<i>Нұртай Ерناзар</i>	
Ажал – Ақырет қақпасы	24
<i>Мелия Божанов</i>	
Туыстарға	26
<i>Құлмұхамбет қажы</i>	
Жаны жайсаң жан еді	27
<i>Балапан қажы</i>	
Біздің жазушы апамыз	29
<i>Әлия Жорабекқызы</i>	
Батагөй апа	31
<i>Нұрболат қажы</i>	
Ұрпағы үлгі тұтар асыл ана	35
<i>Мақсат Әубәкіров</i>	

Әулие Ырғызбай ата туралы	36
<i>Құдағи Рабига ана</i>	
Сыйлы ана еді	39
<i>Қазима Қабышқызы</i>	
Туысшыл, турашыл еді	40

ЖАНЫМНЫҢ ЖАУҺАР ЖЫРЛАРЫ

Ассалаумағалейкум, мұсылмандар қауымы	42
Мұхаммед салауат	43
Аллаһқа жалбарыну	44
Әлһарам – Аллаһтың қасиетті үйі	45
Қажы имам балама	47
Имам Құлмұханбет қажы	48
Апасының қажы баласы Нұрболатқа	49
Діни бата	50
Әулие Ырғызбай ата туралы	51
Туған жер сағынышы	52
Бабаларға арнау	53
Ананы еске алу	54
Баланың анаға деген сағынышы	56
Өлеңім	58
Қасиет	59
Ақыл білген, нақыл біледі	60
Ұрпақтарға арнау	61
Жастарға арнау	63
Көңіл сәулесі	64
Кәрілік.....	65
Қарттарға.....	66
Шопанға арнау	67
Ерлі-зайыптыларға	68
От басының тілегі	69
Үлкендерге бата	70
Жігіттерге бата	71
Қызыма бата	73
Немереге бата	74
От басына арналған бата	75
Жолға шықсаң	78

Келген келінге бата	77
Туған балаға бата	79
Уақыт	81
Өмірдің мәні.	
<i>Ұлы даналардың айтқан сөздері</i>	89
Пенделерге	92
Анама.....	93
<i>Айгүл нұрғалиева</i>	
Жаратқан Иеге	94

КҮЛДӘН МҰҚАНҚЫЗЫ

ӨМІР ІЗДЕРІ

*Құрастырып баспаға дайындаған
Мұқанова Бақыт Нұрқашқызы*

Редакторы – Н. Байтуған
Корректоры – Ф. Баубекқызы
Дизайнері – М. Ерназарова

Теруге 12. 08. 15 тапсырылды. Басуға 15. 09. 15. қол
қойылды. Қаріп түрі Times New Roman. Қалыбы 84/108/32.

Көлемі 10 баспа табақ.

Таралымы 250 дана.

Кітап «Теларна» баспаханасында басылды.

Баспахананың мекенжайы: 050018, Алматы қаласы,
Семиречинская көшесі 9а.

Тел: (8-72-7) -290-83-54; моб: 8-777-212-36-03;

Индекс: 050018;

